GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0167
4	Work Number	D 0484
5	Page No (From... To)	1 to 11
6	Name of the Work	GADIYOPA KHYANAMU
7	Subject	BHARATHAMU

D.455
B.167

॥ గాధేయోపాఖ్యానం ॥ శ్రీ

D. 484

~~B-177~~

[illegible]

[illegible] — ౧ — [illegible]

Gādhēyōpākhyanam.

32

డి.నెం.484

శ్రీ

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు
శ్రీశారదాంబాయై నమః

౧ శ్రీనారాయణాకరుణా। నానావిధ విహారణాభినంద్య జయశ్రీ
మానితవిభవోద్దామా। భూనుతగుణధామ కృష్ణభూపలలామా
౨ అవధరింపుము దశరథనందనునకు గౌతమనందనుండైన శతానందుండు కుశి
కనందనుని వృత్తాంతంబు మఱియు నిట్లని వినుపించె హామధేనువ్వని మంనమా
త్రంబున కౌశికునకు క్రోధంబు వొడమె సేనాసమేతంబుగా వశిష్ఠబలంబున
క్రోడితపోబలంబున నితని జయించెదనని హరుం గూర్చి హరు వలన దివ్యాస్త్రం
౩ బులు వడసి వశిష్ఠాశ్రమంబు దివ్యాస్త్రానలంబున గాల్చుచు వచ్చియతని బ్రహ్మ
దండంబునకు యెదురతన దివ్యశరంబులు నిలువమికులికి బ్రహ్మర్షిత్వప్రభావం
బు మెచ్చి హెచ్చైన తపంబున బ్రహ్మర్షిత్వంబు వడయుదునని తపంబు చెయికొంని కొం
ని దినంబులకు త్రిశంకుని ప్రతిస్వర్గాలోకంబుం జేసి కల్మాషపాదుండను
౪ రాజునకు అవధి హోతుండై శునశ్శేపునకు ప్రాణబంధుండైన తదనంతరం
బ ఉత్తరదిగ్భాగంబున తపంబు సేయునెడ కమలభువుండరుదెంచి బుషిత్వం బొ
సంగిచన తన మనమున తనియక మఱియును ఘోరతపంబు సేయుచుండా
౫ తత్తపము మహోత్తరతదుత్తరతాపంబు గూర్పనుత్తలమున కలం
జిత్తము తత్తము జేసి ని। బోత్తమపదమతడు గోరునోయను శంకన్
౬ యెదతుదలై నికంపము వహింపగరాని వేదనన్
శ్రీ దివసుఖంబునెంనకవి దీనత వహించె సుర

ఠదిశితనుంభజింపసుదలంకదలంకగాలంకనింకనే
య్యదివెరవేదికర్ణమెటులయ్యెడిసొంబ్రతుకంచుసెంచుచున్నే
౬ ఆలాసాలోచితత।త్సాలోచితకార్యుక్రైమొగముదెలివొందనే
భౌలోమీపతిమేనక।నాంలోకింప్రిష్టులనింతునసునయుమెనయున్నే
౭ కౌమరారుసీకాలిగోరుబోలుటగోరుతారసీపాటుశృంగారవతిరాం
సీయూరుతీరునకేయూంక్రరుచులసుండురంభనిన్నైతేయుసాంరంభయుగునె
౮ నీచూపుగొప్పుల నీటుపూనగవేనిహారిణీనీకరిణీవిస్ఫురణాగలదె
నీలలాట తిలకబాలలాఘువమందుశశిశేఖనీఘనస్థాంఖగనునె
౯ రెులజెజెలవేలనవలాలవేలవేలలీలాకలాఖలాపవేలతాంగి
బొంకనేవంకనకలంకభూషణాంబువేంనకాదేవరమకునీవేంనకాదే
౧౦ నీసాటిబోటిగలదేఖాసురపంచాస్త్రశాస్త్రపరమార్థప
న్సాసంబులుగదనీదువిలాసంబులురసికతిలకులకులికుచకుచా
౧౧ బలునింద్రించితిబుంఘునిందునిమితింబాకుంన్బిదారించితిం
బొలియుంజెజితివృత్తునింనమువింటెుప్పులనీమాపితినీయత్నతూ
వాలిస్త్రైనాలిమదింప్రసాతిశయబావహోపోశెతివాదూలవా
దులన్రైనంబయివచ్చుబోదులనఖాందులేవేల్పునగ్గింపగనే
౧౨ రెురెుడజింతవంతయెుకయింతయుస్వాంతముపొంత్రవేనిమా
కేంత్యుడగాంతరొబొడమెలనెంతయుజింతయువంతయుంనితాం
త్రాయతభంగినేమిగతమావినువావినుమానికంబుబో
ల్త్రైయిలగాధిసూనుడుతపోధికతంతనవేంజెసుశాన్రినున్నే
౧౩ పెకలదునామేఘువుచేసకితావకచకచకొల్లనచ్చిరురకదం
బకమేచకమేంఘుయుచేంపెకలుప్పుమెతత్రపంబుభీరంబారసూ
౧౪ పవిహాతిబాన్రైశితేనే।బవిహాతిగాగిరులరెక్కలక్కయెుపుడా

పవిపనికిరాదునీరూ।పవివృత్తియియాయచలునెలుపుబవిదానువిదా
౧౫ ససమాధికుడ్రైయుంనత।డసమాధికుడయ్యెమాకునతనివలనసా
ధ్వసమాధిబనిచెనొంరుప।వసమాధిండెర్పునీపవలంతిపొలంతి
౧౬ శాలపుంగోపుంబూప్పుల।నలుటరుటమంత్రునీకలనంతర్భుఖలతా
బలుతపసువెంతతలంపుల।నిలుకడజాడికుందరదననిర్జితకుందా
౧౭ నీనెమ్మేనసుమించుమించుఘనమ్మైనీకొప్పునీకొప్పదే
నీనృత్తానుగమద్దశధ్వనిసమున్మేషంబుపెనీగబుగా
నీనేమెయనుకూలవాయువుగనున్నీలద్రసాంధారసం
ధానంబునేబ్రకటించికౌశికుతపోదావాగ్నినీవార్పవే
౧౮ కందపాథిపదర్పుమగ్నలయివేడ్రంనీదునీవేపదం
బందంన్మానులుమ్రుక్కనాదలలయుంగదండ్లనీవేపదం
బెందుంబొందగమోపుదాటనెకదాయియాయుందెనీయుందెతా
యుందెంబుందనగుంధిసంధీలినయియాయూధికేనిశోధింపవే
౧౯ నీటునమీమసూపుచునునీబిగిబూపుచువూయతూపుల్రై
నాటకనాటకాయభవనాటికినాటికినిర్వహింపగా
మాటమికీక్రివేటమునికోటికిబోడముసూటియుంతయున్నే
వీటుబునంగనేవదనవీటుకియుత్సవగావధూటికా
౨౦ అనివేండువేల్పురాయుని।మనమునబాయనివిషాదమయతిరమువూ
యునిబుస్మితచంద్రికగాయునిశాత్ర్యయునలినదళనయనయిట్లనియెనే
౨౧ మూధినియుంతవంతదరమాసురమాస్పదంబుగన్నను
స్నినికిదేలవచ్చువగనీకృపచేత్తనేవగనేబుగ
న్నినితత్త్వబోమవిామమానుపనాదువిలాసమొప్పునే
పూంనిరమొంపునాపయునిమోపువెతనేవిడుమోపురందరా
౨౨ అనునగుమద్భవంఃశచకుచాదికచారుతచాతనేతరినే

నగమదభేదనాంచిదుమనాశుకనాడవపర్వతప్రభా
వగరిమయుప్పుయేనెదుటవర్తిలనెట్టివమునీంద్రకైనగ
ట్టిగవదిబట్టియుండగలడెననునేబాగడంగవాడియె
౨౩ యొక్కడెశ్రుతియొక్కడెస్మృతి। యొక్కడెబుపమేదినీమపెక్కడెథ్యానం
బెక్కడెజ్ఞానముచక్కనియొక్కచకోరాక్షియిదుటనుదట్రయుంస్తన్యా
౨౪ నాసములల్లాసమునననాయాసమునగనే। యుత్తమోత్తమునమదమాయత్తచిత్త
వృత్తపోషకతత్త్వపోవిపులవంపిన్నా। మంపగలపెదవలపెదనంపిజేశి
౨౫ వానితపమెంతవాండెంత్తవానిమానమేత బాయుకమానసీపాదమాన
మోదమానతమానియాఛేదమాన। సీదిమానసరీతికినీతియుగునే
౨౬ అనియుపతిదివిషదధిపతి। యనుమతిగానితనవయస్యలగుకమలాస్యల్
ఘనగానసుకమలాస్యల్। దనుగాల్చవిలాసనరణిధరణికివచ్చెన్
౨౭ వసుధందోంచెవసంతమంత సుమనోవర్ణాసకృన్నిగళ
ప్రసనంపూర్ణనిబాలవాలవిటపప్రాతాశ్ముదీతాలివ్రా
ద్రసమానాన్ద్రుతమోద్రదక్రుఘలసద్ధుస్తప్రమాద్యచ్చుకో
లసదాలాపసుధాకలాపబవాలలీలాపూరితాశాంత్తమై
౨౮ సకలసరసాతిశయరీతిసంఘటింప। వాలువడియలునుశుకపికప్రర
శయుక్తి
బక్ష్మపాతానుషక్తిదాబబెననగ। నవురిచేవసంతుడలమన్మథాతిశ
యము
౨౯ తమ్మెదలకునొంగిరమ్ములానలరులకమ్మదేనియవెల్లగ్రమ్మరించె
నీరవ్యారంబులకాతివారంబుగాఘలబాలములనేలపాలుచేసె
దొరలునంటునబారువరులనంటపెనంగునలలతకూనలదాలంగద్రోచె
వననిచ్చదవలయిచ్చవర్తిల్లుఖగములకన్నులపైపరాగములుబల్లె
౩౦ విరహాబినవమానసమునేర్చువిధముసేర్చుభావభవకేళికాకకేలియావహి
చె

గాలియూపేశదాత్రినిశాలియయ్యె। చంచలాత్ములదగవిశృంఖించదగవె
౩౧ సాలిగ్రామవమునందుమాధవుడుసాక్షాద్భవముంబూపపై
పూలుంగంధములుంవారించుచుమరుత్పాతంబుతచ్చాలనా
లోలంబైనమందతందెలుపనాలోచామ్ము చామ్మనయ
ట్లోలింబిల్లలుపల్లసాగెవారితత్పేకముంగాంచుటనే
౩౨ పెరిపోవంతంబుపేరిదాద్రుంబుజేర్ణట్టదంబులబిక్కనేన
నిష్ఠలికాలమింకేఘివపెగడపుదవునువనములపెరిబునవులంప
చూధవానగవామువిామచేబవాలకాంచనాచిప్రధులుసునాగవల్లి
జ్యేఘగాంబులుబకాశ్నిడుమావులపెంపునుమొదలుగునింపుపొంపు
౩౩ నింపువివిధాగవత్రాలతోదసీచరాభీష్టఫలదానశీలతగని
తగనిచ్చిడదశస్తలలసంగ। గాల్లలుగనెల్లెడమల్లెలుల్లసిల్లె
౩౪ చిత్తజులదత్తరివిహారాల। కుష్మకలుంగోయువాత్సకోనెత్తుటద
శ్రాంత్తెడువంకరసురియలు। మెత్తములననలపలాశముకుశవులమరెసే
౩౫ దళవములకెల్లగర్వయియుపాంధవితానముదర్నిస్సర్గయవున్మథునేరల
తగుసవాయతబూనితానునుగాంతారవిాతవృత్తినుండుటకతనదన
సువునప్రసన్నతయుమరమిఖావించివున్మథునకుతేంట్లుమోక్షియుగుడో
కాకతామెశిలీముఖములాటగనితుదమధుఘుస్మరఘులాటమానవిపగ
౩౬ తనకుదానికిగలుగుటదలచిమధువు। వంతపెదుగంగమిాదిలచించితనదు
పేయకవువచింపదానిబంపకయుబంప। బంపకపరంపరలవిబృంభింపజేసె
౩౭ ఆగములననలసంవ్యాప్తిమించెనతనుభాస్వత్రుతాపోద్దీపలనచ్చంధ
పపలివీణ్యయమందుపదమూదరాంతత్రినతులపాటలవాసనలుమునింగె
బెలశేఘగిబవాలమరీచికలనాశలునించెవృగపాళియులవడిమెరయసాగ
నలసత్వముపవిాంచియువనీపరాగముకేనలుగడబవనసంతతులుచెల్లె
౩౮ నదులుతావురసస్ఫూర్తిగుదురుకొనియె। ఘుర్మధర్మంబులువసంతకాలమునను

వడలు తానె ఖానె నవపత్రావళియుం గదపము పరిపాక మిదియుం ద్రుధరణి జనులు
౩౮ ఉత్తరించెర గరి చిత్తరితన వెలికత్తెయు లిరుగడ పాంత్రి నడుప
నలకరాశి కుత పోవనాంతరమున చిత్రతర నాముపయోత్త్రే మై తనరుగాంచు
భవ్యమాయుపందాన భవ్యైక మోవం సూత్రోవం నవ్యసక్తి సహితయుగుచు
నందిరుకై మెరయుంగ నందంపు మందంపు నడలంచలకు సిగ్గుగడలు తాలుప
౪౦ పొలుపుగ మిటారి మాంపుల పొలుపు మంటు దరపరంపర సంపర దలప జెంగు
గలికి పలుకులు చిలుకల కలకలములు చెలువు నగదగ సొగసుగ మెలగ దొడగె
౪౧ ఆ వనిత చెలుల తో చెల్లావని బచ్చియుమం బుల్లావనిను చనెం
లావనిరూఢి గుతుకపు లంవనిరూఢం బుగా బులంగిన మదితాన
౪౨ ఆ మునికి తమార్లు నిదిది యా మునికింగా మునికి మహారమ నియల్పి
జో మునికి గూర్చు నిచ్చెని యే మునికి త్రింపగలడ విశ్వేశ్వరుండైన
౪౩ భోగులకును యోగులకును భాగుగ నసమాంబకైకలక్ష బునాకలనెరా
జోగితరక్తి విరక్తి శ్రీగరిమము బొందనిది యెటు సౌఖ్యము సుంతే
౪౪ యీ మహానియశ్లీ మై నవ నవ నీయుడనీసు మనోరసజ్ఞాతం
బౌ మతిగోయిక్కైనెర పంగడలంచు సదానుభించురా
ధామదిరాక్షిలాంత పరమాద్భుత మారగ నిచ్చుయిచ్చపనే
భూమిరువాంబులన్నిగుల బూనెడు బండితదాఖరాప్యములనే
౪౫ యుం ద్రాదు లిష్టనియున్నిరా యిన్నియాపునెశేషు డివియున్నియ నివవింప
సంభావేనోచితరంభాం పరంపరాప్యభణాం చెంత వర్ణించి తీరు
రాణించు నట్టి శ్రీం బొంగి సవా స ము వేగను గాన బూయునెకస్నదోయి
యుపరిమితాత్మ చిత్తైరావత స్ఫూర్తియుం దైన వింటు మెయుటకు మున్న
౪౬ స్వర్గవనిపొగాదెకాక స్వర్గమై నదీనిహామా నితాపముంబౌనె యుడిరు

పాడవగు టదీనిదానినంభోగి బిభవ్యడు తులను నిచి మాడ లఘుత బొందుటనికాదే
౪౭ అనిభావడుచు నని విష్ణువనితా బునహామతన్ని వన్నితరుకుం
బనికా యుముల వయస్సై బునముల తో విరుల గోయు సాగనే వేడ్కన్
౪౮ తవిరం కులే మావి తవిరాకు చే కొని గాన గంటు ముంగను గొంటుచేను
పొందు వారముగాదె సింధువారము విరులేవంచి యిచ్చెద నేకు బుంచలాన్ని
క స్వననలు గడలే కొ స్వనకేరాలగయింటు బూతుమురా వెయిందువదన
బగడ మూనాతి యా పగడ మూనాతీత కుసుమములే నీవు నుగోయు నిచట
౪౯ మేతి కందదు నమ్మితి బెల్లకూర్మి కొమ్మ వంచును సంపంగి కొమ్మ వంచు
నిరతినీ మెల్లెలలే గోయునీకు పెరెరుక్కరా వేగయుచటి కోయక్కరావే
౫౦ పోడురారనియోరి దూరెదు దూరె దేటుకై మాయు కేరము
నాడు బట్టిన మెక్క నమనీయుధర బింబము మేటు కేరము
పూవు జాదలకు నీవుము స్మగ బోకు మేనిదె చాలదు మెల్లద
వావి రేనినుబుట్టు కొనుము బవనజ వాసన గోల దుమ్మెద
౫౧ కమ్మదావ్రేలు బిందునెందునుగల దు సరియూపు పూసు రెమ్మకు
ముమ్మరపు తమి దీని బూనితి మొక్కల మ్మననీవు రెవ్వకు
మేను కోలి సంపుటించెదరిందరిందరుదామరందము
వేనవేల విధమ్ములం గడు వెలసి పివితి నేమరందము
౫౨ యెంత వేడిన దానికుచిత మే యెంతను వచ్చిన తో వరానన
కాంత తమ్ములు గొండగోరగులు గలిగె గదమన శోపరానన
మొల్ల పొల్లుము లేవుము ట్టకు ముదిత యీ మల్లె కంటివి
చెల్లబోయీ యావగలు పైలంపకు చెలులు మదినీదు నిచ్చ కంటివి
౫౩ ఫలభరము విల సిల్లె నల్లదె పరగు చున్నది ప ముద మారెడు
బలిత మై తగవీ నిబూడగ భావమున కడు బ ముద మారెడు

కాంతకన్నులకరువు దీరగగంటి నిచ్చుడు నీయసనంటిని
వింతయది చూపుటకె యేను నిను వెరికెడు బోనియ్యనంటిని
౫౪ మంచి నిగ్గులు దెసలు నింపుచు ముగువయున్నది మంకెనన్నన
త్రుంచి వైవకుమ నెనవదరతగ దానాగేదయిది మంకెనన్నన
నీదుమన్నెలు దాచి నెరుగవె నీమదింగరము న్నవుమ్మని
అలరు దేనియవంక బోకు బగుచుపలి మరిగాని కున్నది
౫౫ వెలవియిది యెండ తెగకనెగడ గపెరవదిలక్ష్మానమ్మె న్నది
కలికి యీయాటలకేను బల్లిన కంటవజియె నెరా కోపరాంగము
విరులు కోయుగ లంతు కూడియు విభిరి వేనే కెది నిలుకడ
నేను నిలచితి నభులకు నునసమీరాంబయాక విగాట్టు దండన
సౌనవార్తల నన్నుగడపెద రేంటు కేయీ గొట్టు దండన
౫౬ అని కులుకు గులుకు బలుకు చుతన చెలులును దాను గాధితనయు సమీపం
బునకు నుమాపవయుంబున। తని యియత నిజాశితద్దంయుపేక్షనే
౫౭ పులుకు వెసంగ నంగములు పొంగ నభంగుర విస్మయంబు శో
భిలదమమీద సన్నిధిని పెన్నిధి గాంచిన పేదపోలిక
న్నులకరువెల్లదీరగ కనుంగొని యెనే గనకాంగి యుంగఘూ
నలనలకూబరెందు వంశి నందన సంనిభు గాంధి నందను సౌ
కనుగొని తనమనంబునా
౫౮ చాల బక్కని వాడు బనతాన బాతానులంబ దోర్యుగయుగళంబు వాడు
కడు నెంగ పునువాడు కర్ణాంత విశ్రాంత కమలాతి కాంత్ర నేత్రములవాండు
నగుమెం మ్మొగము వాండులనవ పాటలక పాటలయబద్ధ శ్రీ దృష్ట్యబువాండు
నిగ్గుపెన్నులవాడు నిస్త్రంద్ర తాచంద్ర శకలాలకలలాంటి శకలవాండు
౫౯ శివిగలవాండు గంధపలి విలాసవాంసనాసావిభాంసక్తి వాండు తపన్ని

రేండునాకన్నుగవకబ్బినాండు నాకు। నాడు బుట్టుపుసాఫల్యము ద్యనేడు
౬౦ అని చిత్తంబు గురాత్మసత్త్వపది చెల్వంతన్నివర్ణించి గా
ధి నిరూఢోగ్రతపో విపోషణ పటిష్ఠస్వాత్మనిం గాధినం
దనుని నీవె కౌశికుడనే మునీ దివిజకాంత నేమేనకనే వచ్చితినే
నిను గొల్వనే దపమింతయుం నిలిపి నన్నే త్రిలోక్యే రక్షింపవే
౬౧ అని స్తోత్రగీతవాద్య। ధ్వనిషణ్ణనిరక్తిగులుకదానును బెలులునే
మెునయించిన బువికించిన। విని యుంచిత తద్రసైక వివశాత్మకుడై
౬౨ అంతరత్న జ్ఞరుంత్తె వెలికగ్గము చేసియుతండల నాంచె
శ్రాంతకఠోర వృత్తకుచకంబు ముఖనే కరిగామిని నీకన
త్సాంతిరదుల్లతనే కమలగర్భసహోదరబుంభిలకాద్భయినే
గంత్రుచ ఘూంపముంగలు పశంటుకళానిధికంబు కంధరనే
౬౩ అప్పుడు చపలాక్షిత పడెకి। నుపమాతేతభయయుభక్తియు యుక్తేన విజై
భప పూంకన్నుల సన్నతిచే। జపేశింగిత వేదియైన చిత్తముకలిమిన్నే
అతనికెల్లనియె

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS.

౬౪ యెంగ ముచాలింపుము మతి। భోగము గెలింపు మింపు పుట్టించెద నా
నాగ తులయయు వలిమనె। రా రా గాధేయా రమింపరా గాధేయా
౬౫ ప్రాపదు పియ్యమ్ము చేసెదు। కాపెదు పేర్మింపు మేలక థనత్వంబుం
బూపెదవీవగ [illegible] డ్యాని। నీ పెదవిని కెంపు పెంపు నెర పెదవింకనే
౬౬ యిటురారాపటురారటత్త్వర శ్రీ తంచి ప్పరుపపాటనే శ్రవః ష్ట
పుటఘూయః పుటపాక ముమ్మెరపుటంబుట్టించె దట్టంపుపా।
రఘమెుట్లాంరపమార ధోరపధను :ప్రస్ఫార టంకారమ
న్నుఫనే నెుక్క టనెుఘ్నలాగరుతు పరాకారూపరాకాశకే

౧౭ ఆని తేనెలూర బలుకంచు మున జిబు సాం(బ్రా)జ్యలక్ష్మిం గామనెరపు తో
దనరబ్బెదుటనే వినతానన నొప్పియున్న చెలి చెలువునకు విస్మితుడై

౧౮ వినవె యాకనమో యిటన మోవానాంగులగు నంగనల నస్సిని చెలి తా
గాసరంగను గానరను గాన గాన నిటయుంగ నయ్యంగకుతుకదయయ్యెనే

౧౯ దీని దిన్నని మేని వానినద్యులిగన్న చందనంబానలించుకుందనంబు
దీని మోవాననఘత్రినలన్న నెరచెల్వువారకములు జోరుకోరకములు
దీని (క్రొం)దళుకు జెందిన కనుంగానగాంచు నీరసంబేరి నీలసారసంబు
దీని పెనగు నీటుతేట మోము దలంచి (ప్రే)మరసంబూను తామరసము

౨౦ దీని మెరుగారు నూగారు తీరుమిగుల సాదరంబున బాగడు కాకోదరంబు
బూనె (త్రి)భువనక మనైక మానదమ నంయాలతాంగ్యాకృతి బులం యాలతాంగి

౨౧ జౌరదళితదళితహారి నీలములబొప్పు దప్పు కొప్పు దీని గొప్పుకొప్పు
వేయునేలయులరు విలుతు తూపునకు కాంతళుకు చూపు దీని తళుకు చూపు

౨౨ నెక్కొని చం(ద్ర)సూర్యులకు నిండు (ప్ర)కాశమెయొసంగ బూనితా
తానెక్కువ నెక్కెచందమున నేమననేర్చు చిర(ప్ర)భాశికే
యిక్కయి బొక్కు మోముననితికెక్కెడు నిక్కలకంఠకంధికో
పెక్కడనేలమెప్పుమదియెక్కడ నిక్కముగాదలంచినన్

౨౩ యాలలనపాలముననకెన గానేకశశాంకు శేకరడుగ్రశమగుచుం
తూలి గిరీశుశిరంబున (ప్రా)లితపములేయుచున్న వగగననయ్యెసీ

౨౪ కొమ్మ పెదంద కన్నగవగూర్చి నపూర్ణసువర్ణలక్ష్మి ప
గ్గ వమ్ములు గోరి పంచికొని తమ్ములుగా నవిభాగప(త్ర)ముల్
ల వ్యత్తిగాంచియుగ్న గుచులచ్చికిపృనేముల నేజారంతపే
నమ్మునెరుంగ శుంనయులవిసల్లుచుత్రినవారి పొంద నే వలనే

౨౫ నవతంజెంద్రకత్రిలకంబరమబున్న స్థానమైచాలమూతి
ర్దవమెప్పనేయువకోటులనే వలల బంపన్నెఱ్ఱిరాజిల్లగా
నవసంబ్ళ్న్నది త్రిల బుక్కిలములన్నాలాబులా పోల్పధ
ముక్కెవెయి పంకజప(త్ర)నే(త్ర)రుచిర(శ్రో)(త్ర)ద్వయాలక్ష్మితానే

౨౬ యీ సరోజాక్షి యందంపు నాసనెలుచునాసమున జూపిపెట్టవల్లు నెడలతన దు
వెలితిచే గంధఫలి దళంబులులవుడులంగ నడి కిదాయంగరాని దైయుడ విబుడిం యె

౨౭ యెంతయు దాశియొంటనయుంగ దనలో పాతమ్రంబు పెంపు నిద్రపు కెంపు
దండబాయుకరశయుం జితనయునురాగంబు విదితంబుగా వించు విద్రుమంబు

౨౮ చనవల్గి కొననంట్టగన తనయతి శోపాతంబౌట (ప్ర)కటించు బింబఫలము
తనసామనస్యమై తనయురుణోదయా(త్రి)తబూపు బంధూకవితతిపాతత
కావి విసమంబులేకమరిరేపు విసాటునా వినుతి గాంచిన వసుధా(ప్రా)వియగుచు
నే విధంబున నొప్పె నేయింతకివి నేవిలాశిని చెంగావి తావి మోవి

౨౯ మూలరాలతీలబాలపల్వరుసపల్వరుసలను (ప్ర)తిష్ఠబొరసి మెరయుస
గావిశోంకగదలుగాతను మతకెట్టు లొగ్గబూలు మొల్లమొగ్గబూలు

౩౦ వనితారత్నము సమతకు నే
కనదేకాంతతనంతత(ఛ)మరకాకంబోని రస్తెందువో
తనకందంబవితంబోయాటవనబూతంబాంత్యబాటించు(గ)
స్తననిష్టంనవిభింనమయ్యెనవిభినప్పెత్తాప్రభి మానసాన్నతుల్

౩౧ చిలుకలకున్నచో గురుత జెందుచు సప్తవిధస్వరంబులనే
పలుమరు దేనియలేగులుకన్నాడు నీలవితాంగిబూంచిలో
కులుమరి కీరవాణియనకో కిలవాణియనంగ దోనచి
త్రలుపురి రామరామయనుకన్నల పెంపువహింపు కోకిలల్

౩౨ పౌత్రికమాలికావ్రతము వంబులకోకిలనాదమాధురీ

12

యుక్తముతప్తకాంచనసముజ్జ్వలకాంతి వ్యదుత్పన్నసం
సక్తములైన చాన మెడ చందము విందము చెందెనెందులన్
శక్తము గాక వార్ధి బడి సంతసముం గను భంగసంగతిన్
౮౩ అంఘ్రుల నగందు పలుల తలందు లేదు ప్రేమ కాంతి వృగాలంబునం ద్దు లేదు
మ్లాని యరుణ కుసుమదామములే వు తగునెయు వియామగువ చావాయుగము బొల్
౮౪ నవ నవ ఘన సమున్నతి గన్న వీనికి తప్పి మొగ్గలు కెంత దలచు టెంత
హరి విస్ఫూర్తిచే నారె డుల వీనికి కుంభి కుంభ బింబాకుఫలంచ మెంత
ప్రరుచిర దీప్తి బంధుర ములైనా వీనికి గట్టు పిఠ్ఠలమట్టు పెట్టుటెంత
చెలువంపు నెల పెంపు వెలయింపు వీనికి బుక్కవశ వంయుక్కల బెక్కలెంత
౮౫ యుటులును తిపటలంబు దాల్చు టరుదా మె పటువు పైపాలబటువు పైపద్మ నాళ
తంతు నకు సంతరించక యింతవింత సంతరించునె యీ కాంత చంను లౌర
౮౬ కావు బిసములు సుమదామకములు గావు కాంత భుజములు లతల్లగా మితళు
భావమున నిమ్ము శుభకర పల్లవములు నఖర కోరకములును గానంగబడును
౮౭ వనిత తనువను నవనిలావణ్యరస మూమెంచడ దుదరవటపత్రము నశయించు
తరమణాల తీరున కుకరచారవము ద్బు గాంచు మెరుగారు నూంగారు గాననంత్రె
౮౮ గంభీర ముమరు గరాపము సౌభాగ్యము జెందిసుడి కెసమైభళిరా
యాభీలు వసాభికదునే శోభి తెళాన్న విరివలాటుచూడ్కి పలమై
౮౯ కొందరుసాకారంబ్బు సగాందరు నాకారమున నగ గాందరు నిన్నె
తిందగ సంది యుచుందగ నెంగు వదనమధ్ర వ్యాఖ్యకెనం సదనరెసు
౯౦ వరరత్నాకర మేఖులాకలనసీ వామాత్యోరుత్పంతవి
స్ఫురణా లంబని తంబ బింబమున కుంభాపక్ర ముంసాటిగా

13

బరికిర్తింపు భుధర్మ మాపులిన ముంబాయింప బోసే కతన్
దొరగ కీగంబిరియు సైకతాఖ్య యది బెందుంనే తిభీ రంబలెన్
౯౧ అతివ శుభోరులత్స్ని నిబువాస్త్రగతంబున నమ్మి వాఖ్యయు
న్నతి గనుపట్టి బట్టి భరణాంబు నభంబు నితాసనందియా
తతదళ పైనదుద్ధతి కిదాళకరూపకముం త్రెభంగసం
గతమయిదానవారి బిడుగాకబలంబు బుఱుంబు గల్గునే
౯౨ కావాంశంబులు పోలగదిశ చేపట్టు గాగదివికూఱుపుదార్థంబుగాదె
మకరము లేసమతకు మలసివనంబు పాపైదాగి యునికి సత్యంబుగాదె
దానలీనగాజొచ్చి వెనక మిక్కిలి గట్టగా గట్టువడుపనిక్కంబుగాదె
కలము గభనేమములీడుగ ఱబూని కడపటతల గొలతబడుట తథ్యంబుగాదె
౯౩ యుదియుసాధారణాంబాయుయుంక బాపవలయునే తెరయు నే తేపతెలివి గాంగ
నఖిలబునులును తెంపబెంపొందె నౌర యీయరుణ రూపవ్యద్ధిబింబూయు తంబూ
౯౪ కరిప తిపాటి వేందుని నడకల్లన వోసఖి తాంశులత్స్ని చే
బరగవు చెల్వు సంఘనత బాయక యుండ వోయుట్టి పైనయీ
తరుణి వను నెూజన్న పాదముల తామరసంబుల గెల్చు మేమియు
బ్బురమని చాపు సంబియులు ఘూరిరఘుళం రఘుళ నాదవైఖరిన్
౯౫ అని మది మెచ్చి మెచ్చి వస్రైదయుజ్జ్వత కౌతక పూరమంతయుం
బెనగాన చూపులుం దివిబుళ్ళీరువు సౌర వనావధూటి యా
మునివస్త్రై దయుంచె రింగిక డుపయుద్దెలు గుల్లు డుకవ్యబల్లులం
మునిమణి తోడ నిట్టులనె మోదమ పోదధి నోలలాడుచున్
౯౬ వో ముని సార్వభౌమ ముంబుడలో మక నీ మకరాంకురూపరే
ఖా మువానిం సుభావవిటుకానన చంద్రికచే సెగానితా

నే మనినీతపో నియమ మీవ నమస్త నివాసమీసము
ద్రావము విరక్తియుం బడనితాంతేడు నావుది గండె డుంగదె
౯౭ బంగారు వంటి యంగము। శింగారము డంగ దుష్టశైవ్య తపోవ్యా
సంగమున నలంగెదనివి। నంగజు సుఖముల బులంగు టెరియంనటు లౌ
౯౮ బంధ త్రయం బెందు బారిపోదె సబది నాల్గు బంధముల బెనంగ వచ్చె
తలగల నేలయుష్ట్ర తంబున్నది నాయుధర బింబ సుధ గ్రోలిత నింయు వచ్చె
యెప్పుడు విననాదమే దింత నివింత యునిశి నామణి తంబు వినగ దచ్చె
లో వెల్గు బాకంబె నావేళ నాడూ ద్రి బాకపు బిగి చైత్ర బాక వచ్చె
౯౯ ప్రకృతి నీలోన నడంచు నట్టి సివిగద। నీకౌ పుంగిరు నన్నీడ వేకవను
వేకముగ బెట్టేయ ప్రకృత పాకలక్ష్మి। మెండుగ నఖండ సుఖలక్ష్మి వచ్చె
౧౦౦ యొకడ నాకడ కేకడ। నాకస వముం బోలి యెక సైవ్యకంపై
శోకమురానీ కపదంబై కను గాను నష్టుతప్తే మది నీవే కాదా
౧౦౧ వినుపూర్వ కేయులుగ నను వెన్స యెక్కి యులు జేసి నను వాశీయెను మూ
ర్ఖాన నెక్కువ తక్కువయును। మనము చిదానంద రసనిమగ్నుండ గుట్టనే
౧౦౨ నను గలసి మెలసి విలసిలు। మునయు మునే నతిప వితవచ్చె దనీ చే
నినువు పరుసంపు శోకున దనకంబు గువిధము విరాగాధికమూరా
౧౦౩ అనిబవాలున్నె తత్సునంబా వస్తుగంధి। నిబుమనః కంబురంబు నియతి బలుక
యోగభోగాను కూలవ భోగరిమను। మెచ్చియ వెన్నోని యిచ్చు నమేలతీరద
౧౦౪ నాకావ కోరిక గలదది। వే మూరటరారకు కరకుశీలంబు నదీ
ష్టే తెగ సమగ్రమతినే। గెత్తాయం దపము మచ్చి కంటి యంచటన్మూ
౧౦౫ పంకజగంధి యెనిముల పారత పోరస పారవస్య మే
యుంకిలి వేకయుండు వన్నే దయుంబున బూనగ నింపలాన మా
నాంకు నిశక్తిశశంకరు మేమాషమురెండు నునే కమూతేశం

బింకముబూని నస్లుగనిపించితి చెల్లి బూనియుండగనే
౧౦౬ యే నిను నింక బాయుగల నే కల్ల నే నియుని నీ యెయ్యరూరవముం
నీనడ నీతను ద్రవింపు నీకచ బంధమును నీకు చద్రయు
మానితలక్ష్మి నీ బుష్పునమండలిక న్నులపండు వయ్యెనే
మానసమిచ్చి నచ్చి నెర మచ్చిక వచ్చుప దీర్ఘ మిచ్చుప ఊం
౧౦౭ చెలియి టులాండ నత్తప సిచిత్తమున న్మకశోధనార్థమై
కెలకుల చిల్ల పల్లులు సఖిరి వచనంబులు బోశిం యెమిరే
బిలచి విరించు వేచి తరుబృందము మాయున కేలగు నంత లో
చెలి యెంటువోయితేయనుచు నిత్యబుం వేదన నాంత దిఘ్ననుకే
౧౦౮ సైకి తీరకన్నులార నిను బూంచియు బూడరుమున్నె సాక్షి యుం
బూక్షియు నీకపట్ట సుధ నో కమున గ్రక్కున దేరితింతనం
మక్కువ పెక్కువంద నుపు మూనక మేనక నూనకార్యమం
కపదిక పాగ్రఘకన్నో గ్ర ధనుద్వనిని వెంపనం పాడుకే
౧౦౯ గీ దగివిక్రటాంగాని కేరమంబూర సమీరణాదులం
గాంధని తపంప సంయుదారకండున గెంటగ వెంపినం యిరా
గాదయు వాలి చూపెద పెగాయుప్పు గాదన కింకనా మనో
వేదన వింక నేలుకొన పేవిన వేఘుంగా ప నికా వునో
౧౧౦ పలుకవె వేడన మ్రేతంబు గులుకనలుక। బూనకే మోనకేత నాస్త్రానలార్చి
యార్చి దయుబూర్చి కాగెంపు జేర్చి పేర్చి। తెరవ బెరపకుమ నిక్కితి దీర్ఘగద చే
౧౧౧ అలుకేలా విలుకేల బూని మరుడే యుండా శిగా జాలని
స్నేలపోషై స్నేల కా కమీర నిదయెంతే నమ్మితిం నిను నే
కల పంబాడి యనంబున నన్నుదల మిన్నా కూరి మింస్నా మనం
బలరింపకే గదవేదయా దయు మునాం యుందుం చియొలుంగదే
౧౧౨ మీరాంనలమూరసుధా। ధారాధరమగు విదయ శెంసగదే

ఓయారమణీ వీరమణీ। భారమణీయప్రుమగు దంతపంక్తి వెలుంగన్
౧౧౩ పోనను నీవు నీయంధరమారగ నీవే మరుండు తాళ్ళికేం
తేని యులుతీవరెండు ననునేంన దొగాంచె దొకావకేంచెదో
మానసవృత్తి దెల్పుమికేమాటుకి గూటుకి మాటుమాటుకున్
తేనియులొల్లబల్కువెలదీ యెటురా వెలతీవయుంటికిన్
౧౧౪ మేలెరుగమి మేలేఖశి। ఓహో లెయీ మోనముచితమో నాబాలా
యేలా వీలా లోలా। వేలాలోకములు వెల్లివిరియింపవయా
౧౧౫ చెలువముగని నీచెలువగు। చెలువముగనీయులరినపుడు చిత్తబుదలకుం
జిలుకలబలుపగనలవగ। దలకెదనా కొదవశేయుకువే
౧౧౬ చూపులకింపు గాంగళలసొంపులు నింపఛవస్మశేందు నీ
చూపవె ముందవాసవిషసుందరచంద్రికనేడు నాపయిం
బైపయి పర్వగర్వమున మాటుకి మాటుకి గుమ్మతమ్మిపూ
దూంపులు నించు వలుతుం గెలుతుం వగ మానిమానినీ
౧౧౭ యేమే ఓరిపరాకు నన్నేగల నీకు ప్రణామమెయ్యనర్తనీకు నే
పాటలతేటలం నగవు బల్కుల గుల్కుల మాటుమాటికిం
మీటుగ నింపు నింపుక డిమింగ డిమిం చిరమించుమించువ
జూటునకల్లి నీమరుగు జూచ్చితికల్లి నిజంబు పల్లితినీ
౧౧౮ పెదవి మోపినమేన నెదవినపులుకలమొలకలుపొలుపగువలపు దెలుప
గ్రోలుచానర మోడప్పుగాను బెనుకనుగవ మునమునచెనగాను ననువు బెన్న
పమునివేంట నలచురక్కన నెక్కగరముననరి మరిచరచుపయెరపు నెరప
నామూలముగ గ్రోలనవశతదనులతరతిపతీమ తికతికుతక మెం దుగ
౧౧౯ పంచదారను కడకు బొం మంచు మించు। మించుబొమ్మంచు వాతెరమంచిచెవుల
దవులదేలించిలాలించిత నీతని। నూలుకొనజేశింప్పుడు నన్నేలగలవో

౧౨౦ నిరతము దావశించు పదినీకు నీవాసముగా నెసంగుపుం
మరునకు నాకు నీకత నమానవైరము పేరవాండు ననే
వీరల నీకు బోలకగలకోరులుంగెరలె పెంపరలాడకయాల పోవునే
కరుణా యెపబ్ర పంబురములుగా దగు నిత్తరికా ప్రబిత్తరినే
౧౨౧ ఆకర్ణింపు మొకింతవంతలవుకొ బల్గాడ మల్గాడ వేం
లాకాలా పాపిష్ఠ్మిషాష్మలయమైలా లోలచాలానిలునే
నీకుం జోకగ నీరజాక్షకదియన్నే రాకయిరాకయ్యా
రాకారాంబుజ పైరి చారి నిడి బాలాంగాల నన్నే చెదె
౧౨౨ నెమ్మదికూర్మి పేర్మి గతినీవని నమ్మినవాండనీకు నే
నమ్మినవాండ వాడిమరునం పరపెంపరనీకనీకరా
గమ్మునజక్కనెక్కమిటురమ్మని కొమ్మని ముద్దుగుమ్మనీ
తమ్మని మోవితెనె యొసగనీదగవేయదవేడి దీరగన్
౧౨౩ నను ననురాగయోగము మనంబున చేరగచేరజేరవే
పనియొనరింపకోరిందుని పల్లవు పల్లని చూడ్కి జూడవే
మనగల నేమనంగల నేవరికరుణింపు ముప్రేమ నేలుకో
మ్మనిరుంద బట్టిగా నిమరియున్నెడ గామిని హంసగామినీ
౧౨౪ యెంతెనన్నెలయించి యింతయులయింతె ప్రౌఢవింతెయయో
వింతె నీకు ననాకు గంతుదలపవే చింతలవంతలం
తాంతం బుద్ధినితాంతముందను పుకాంతారమ్ము మత్తైశికా
కాంతారంబున కాదరంబునను గ్రైక్రామ్ము పూబాణప్పు నన్
౧౨౫ కడుగినియుంగ నీకు మికకంతుదయారసమారనాకుఘుం
ఘుడుముగడించు పెండుడుకు తోడనె నీకుఘటించుదూరుకా
వడిజాదరిల్లు దూరు బిగివాతెర గ్రోలగ నీసుధారసం
బెడతెగదూరు జేకొనగ నీగదవె ఖవదూరుకాండమున్
౧౨౬ కాంతామణినీయధరము। చింతామణియానన ముశ్లేషకచం బుఘునం
చింతటునినువేండియునా। చింతీవమీ లీలంబోలచేకూరదొకో
౧౨౭ మానిని కోపంబు మానినీ నవసుధామధురాధరం బిచ్చిమనుపరాదె
యింగనాయుల మోతయుంగ నావాతి విజృంభించనించుకయాదరించరాదె

లలనామనంబు యల్లల నాడజేయునే మదను నాటోపంబు మాన్పరాదె
కామినీ యన్పడ గామినీ పన్నా(త) మొకపరి యుదలోన నుంచరాదె
౧౨౮ నారి నారీతి గనరాదె చేరి రామ। రామ నను పూటు దుంగంగరాదె యతివ
యతివ చోరూడి బిల్చిదా యుంగరాదె। యిందురుచి వోర్వరాదె మందె భయాన
౧౨౯ అని ముని పల్లుపల్లుల పుడన్నియు నన్నియు నాలకించి చిత
స్సనమున కామకాము రసమగ్నత జెందుచు నిశ్చయించియు
న్నపుత్రు నబోడక పట్టి వేతాన తిలకాన లకాయుబు రూపధేయునీ
మననమున నింతకూరిమి యుమశ్చిత నాదగు కోర్కె పండగన్
౧౩౦ ఆనికమ్మ దేనియుల తోనైక్యంబు నెరపు వాక్యంబులు బలుకుచు (త్రై)లో
క్యమోహనాంబర్వ గర్వ నిర్వాహక గీర్వాణగాణిక్య మాణిక్యంబు తను
నెడబాయక యేంతెడల (గి)డింప। బాస సేయించుకొను తెరంగున
నతని కరంబులు శిరంబున నునిచి కొనియు బెరల కాలదుతివియు ని
౧౩౧ కాలవదెలు పుపాలు పునయంబున నైత్త్రకానియు సాత్త్వికస్వేదో
దయ పరిస్పంయుసంగు భంగి కపోలతలంబుల వ్రాత్తించియు తనస్వే
దయుంబతని వాన్తగతంబు గావించు కేవికుచంబుల చేర్చుకొనియు
నతని వుసంబు దర్శ చెనంగి నదియూదిగాం బరమానందంబునా
౧౩౨ నవనవాగతి నిపల్లవ నవాగతి కుంబు భవన దాంటుల(గ)డ(బ)బలి(ప)బలి
స్తోకతావిరవితానేక తాద్రిశ నదిస్సైకతాందుల గేలి బురపి బురపి
మందరాచలతులానందరాజిత శైలకందరాతతి గూర్చి బొంది పొంది
శీతలాలసలసదాప్త లాలితవనద్స్నాతలావళి రతుల్ సలిపి సలిపి
౧౩౩ బొదలి పగలిది రేయిది పూర్వసంధ్యయిది యుపరసంధ్యయిది యని
యెరుగదెరపి
గానకయును నానానుసంధానశీలన। కనితిమానక మేనకాగాధిసుతులు
౧౩౪ పదివర్షములీ విధమున। మదివాషము నిండనుండి మఖమత్సరించె
మదిరాక్షి బంపె తపము। గుదియింపగ నంచు నెంచుకొనిని యంతన్
౧౩౫ పశ్చాత్తప్తుండై యాదుశ్చరితాసక్తి చాలగ (రో)చి విరక్తిన్

[illegible]

నిశ్చలతపశ్చరణాసక్తు। నిశ్చయుడై యునికెగని వనితము నియెంబుదుపన్నా
౧౩౬ శాపభయాం పరిమేశయుప। శాపరవశ యగుచున నిలచాలితలలికా
రూపంబున వణంకుచు సంతాపంబున నుండగా నతండు తులదయన్
౧౩౭ వెరవకు నాపయి దయ। మరువకు వేయు భయవాంఛమని విక్రైవా
తెరవక ననువు దినమ్మిన। తెరవకు వేదన ఘటింప్పది పుడు దునేకపా
౧౩౮ నాకాకకోరికగలదది చేకూరుటకొరకు కరకుశీలంబునని
ట్లై కా(గ)సమ(గ)గతినీ। స్త్రైకాంటుం దపపు మచ్చు కంటియిచట నూ
౧౩౯ అనుచుంపులున్నను నిన్నగూడుల నపుడె నంటింగదా వింటియా
పని శ్రేతాపనిరూఢి కోరిచి తపోభారంబు దారంబుగా
నెనరింప నేసమకోటి నివరుగు పాపాత్రపూర్వము జెంది యెటా
వనజాక్షి వారిశాంత్రిగా బలికితిం పైరవ్యము బొందకే
౧౪౦ అనియని విమిష గణి రామణి। ననిచిన దయనని చి గాధినందను దుంత్రస్
ధనదాశకు పరమతపః। కనకౌశకు దుర్పుడంగగడు వడి బునియెంతో
౧౪౧ అచట కౌశిక యను నదీతీరంబునం బరమతపంబు శ్రేయదివిజ(ప్రా)
ర్థితుండై వాణిబూని యుదుటనిల్చి మహార్షిత్వంబిచ్చితినని (బ్ర)హ్మ
ర్షిత్వంబు గాధినందనుండడిగిన యిం(ద్రి)య ని(గ్ర)హంబు చాలదని క
౧౪౨ మలభవ్యండరిగిన వెండియు ఘోరతపంబాచరింప నిలింపపతియు
లిక్కిరంభ నతిబలాత్కారంబున ముని తపంబు వదిశేయుప[illegible]సుర
నాసుందరి కందర్పమందానిల చందమాములగుండు కానిమునిం బు
నరికినియుబశీన వెనకత(పు)భావంబున నరమ్భను పెండరుదెంచి వెలచ్చి
౧౪౩ (బ్ర)హ్మర్షిత్వం బొసంగిన వశిష్ఠుండు (బ్ర)హ్మర్షి వైతివనెనని అరవిం
దభవుడమ్ముని దలంచ వశిష్ఠుండరుదెంచి నలువ కెదుర నిలిచి (మె)
చ్చినవత్సాయుని గారవించి గాధినందనుండు (బ్ర)హ్మర్షిత్వం
బొసంగిన నీవన వటెనని ననినుం దలంచితిమని వశిష్ఠుండు విశ్వా

[illegible]

గాంధేయోపాఖ్యానం

మిత్రు నపేక్షించి పితామహుల నర్ధింపనియొ

౧౪౪ కామక్రోధాపగమున్ శమకుడు బిత్తేంద్రియుడు దుష్టవిప్రోత్తముడు
జ్ఞో మండనుడీవుని చూడా మనతి బ్రహ్మర్షియగు వ్రుద్ధప్రతుడగుచు నూ

౧౪౫ అనివశిష్టుండాడి నవిదప సురదుందుభులు మ్రోసె పితామహాది
దేవబృందంబులు పెండంబులలర నిబుమందిరంబులకరిగిరని విశ్వా
మిత్రుం బొగడియుష్మహాత్ముండు మిమ్ముదెచ్చియుష్మజ్జననింగడతే
ర్చె దదశరధరామా

౧౪౬ అనుచు శతానందుండు దెల్పిన కౌశికుమహామవివినయవిష్టతనత
నిపిరి దశరధసుతుడును జనకుడుస ఖనున్న సకలసజ్జనవరులును నూ

౧౪౭ శ్రీయు బిరాలయువశోగత యాయతకీర్తియు బలంబులస్సగలముతా
నేయడబునునకు నీగా॥ ధేయోపాఖ్యానము నెబుదివినని వినినన్

౧౪౮ క్షామాంబా చిన్నప్రభుసోమతపస్త్రిమపాకశుశ్లోకసవు
ధ్ధామవివేకసదాకరు॥సామధురాలోకలోకనందర్శలోకా

౧౪౯ నరలోకస్సవనిమ్న పాత్రశుభనానా భోగభోగేశవ
త్రరళీకాళీరణాళీవుందిరతకాంతారాగరాగాగణో
త్పరదుగ్ధార్ణవకర్ణాసాత్ర్యతనిరాసత్యాగసత్యాగమా
స్ఫురితస్ఫూర్తియుసమాజనితాంబునితభుబాభూయోగభూయోగభా

౧౫౦ భుబుంగప్రయాతం॥ అవార్యస్ఫుటాదార్యయార్యయార్యశ్రుయావా
శ్రువర్యాసచర్యాసవహావాసధీవా
సవాచార్యకార్యానుషంగవరాంగ
నవీ స్వరావంక నారాయణరాంకవాత్రీశీతిత్రి గద్యస్తోత్రే

౧౫౧ ఇది శ్రీమదార్యమదేవసేవా హేవాకప్రభా పాకలితలలితకవి
తా వైభవ లింగకవితనూభవ నిరంతరతత్వచింతనానంతనాద్యప్రణీ
తంబైన గాంధేయోపాఖ్యానంబను శృంగారప్రబంధంబు సర్వంబు నేకాశ్వాసము

॥ తపతీసంహరణం॥ - - ॥ శ్రీ త్రయంబకగంగాధరశర్వవిరచితం॥

గాం—ధేయోపాఖ్యానం—సంపూర్ణం (శ్రీ)—

శ్రీరస్తు——

183
173
10
2
20